4.2.2019

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 299/2018

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikennevahinkolautakunnan edustajalta lausuntoa HE 299/2018:sta. Vastauksena valiokunnan kuulemistilaisuudessa 31.1.2019 esitettyihin kysymyksiin esitän seuraavan.

Määräaika ratkaisusuosituksen pyytämiseksi

Nykyinen määräaika lausuntopyynnölle on 1 vuosi vakuutuslaitoksen korvauspäätöksen päivämäärästä. Aikaisempaan 90 päivän määräaikaan nähden nykyinen määräaika palvelee hyvin, koska myöhässä tehtyjä lausuntopyyntöjä tulee lautakunnalle hyvin vähän. Vuotta pidempi määräaika sopii huonosti yhteen käsittelyajan jouduttamista koskevien pyrkimysten kanssa. Lautakunnan oman toiminnan näkökulmasta määräajan pituudella ei ole merkitystä.

Vahinkoa kärsineen kannalta eripituisten määräaikojen soveltaminen asianlaadusta ja toimielimestä riippuen on omiaan aiheuttamaan sekaannusta. Sen vuoksi määräaikoja olisi syytä tarkastella laajemmin kokonaisuutena.

Käsittelyaika

Liikennevahinkolautakunnan keskimääräinen käsittelyaika on tällä hetkellä luokkaa 180 päivää. Käsittelyaikaan muun ohella sisältyy tarpeellisten asiakirjojen ja muiden selvitysten hankkimiseen tarvittava aika, osapuolten kuulemiseksi varattu aika, mahdollisten asiantuntijoiden lausunnon hankkimiseen kuluva ja osapuolille asiantuntijalausunnon vuoksi lausumaa varten varattu aika. Osapuolten kesken käsittelyn toimittaman lisäselvityksen vuoksi kuulemiskirjeenvaihto voidaan joutua toistamaan useaan kertaan.

Käsittelyajan merkittävä lyhentäminen nykyisestä edellyttäisi toimistohenkilöstön, erityisesti esittelijöiden lukumäärän huomattavaa lisäämistä nykyisestä. Huomioon ottaen vastineen ja erilaisten lausumien antamiselle asianosaisille varattavat pakolliset määräajat saavutettavissa oleva käsittelyajan lyheneminen olisi arviolta luokkaa 10 – 15 %. Liikennevahinkolautakunnan käsittelyaika lienee nykyisellään lyhin verrattuna muiden lautakuntien käsittelyaikaan ja joka tapauksessa lyhyempi kuin tuomioistuinkäsittelyyn menevä aika.

Sidonnaisuudet

Liikennevahinkolautakunnan nimittää valtioneuvosto sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä. Nimitettävän pätevyyden ja mahdolliset sidonnaisuudet selvittää nimitystä valmisteleva ministeriö.

Lautakunnassa sidonnaisuuksista laaditaan omaan käyttöön yhteenveto, mitä päivitetään muutosten tultua tiedoksi ja vähintään vuosittain tehtävän kyselyn perusteella. Tällä hetkellä lautakunnan jäseniltä saatujen tietojen mukaan kukaan ei ole pää- tai sivutoimessa liikennevakuutusyhtiössä taikka toimi niiden hallintoelimissä. Lautakunta pitää tätä tilannetta hyvänä.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies tai apulaisoikeuskansleri ei ole havainnut tässä suhteessa puutteita liikennevahinkolautakunnan toiminnassa.

Pätevyysvaatimuksista

Suoritettu tuomioistuinharjoittelu ja sen perusteella saatu varatuomarinarvo osoittaa henkilön hankkineen kokemusta muun ohella riidanratkaisutoiminnasta. Varsinkin vakuutusalan lautakuntatoiminnassa hankittua kokemusta riidanratkaisutoiminnasta voidaan pitää yhdistettävän lautakunnan toiminnan kannalta sopivana pätevöittävänä kokemuksena puheenjohtajille muiden vaatimusten ohella.

Yhdistämisen vaikutus toimintatapoihin

Yhdistettävä lautakunta määrittelee itse toimintakäytäntönsä. Ehdotettu hallintomalli perustuu kahteen erilliseen osastoon, joiden on mahdollista järjestää toimintansa pitkälti käsittelemiensä asioiden erityisluonteen mukaisesti. Yleisesti ottaen yhdistymistilanteissa on pyrkimyksenä ottaa käyttöön ns. parhaat käytännöt. Nykyisillä lautakunnilla ei voi tässä suhteessa olla päätösvaltaa eikä ainakaan tämän kirjoittajalla, joka ei ole käytettävissä mihinkään yhdistetyn lautakunnan tehtävään.

Lautakunnan tehtävän luonne

Lautakunnan tehtävä on luonteeltaan yksiselitteisesti julkinen. Tästä on osoituksena jo nykyisien lautakuntien velvollisuus noudattaa hallintolakia ja virkavastuu.

Toimintaa valvoo Finanssivalvonta, eduskunnan oikeusasiamies ja oikeuskansleri.

Lautakuntien vertailua

Yhteistä nykyisille lautakunnille on vahingonkorvauslain soveltaminen korvauksiin. Erona on, että Liikennevahinkolautakunta soveltaa liikennevakuutuslakia ja Potilasvahinkolautakunta puolestaan soveltaa potilasvahinkolakia. Liikennevahinko voi olla luonteeltaan esine- tai henkilövahinko. Potilasvahingot ovat henkilövahinkoja.

Liikennevakuutuksesta henkilövahinko on korvattava ankaran vastuun periaatteen mukaan. Potilasvahingon korvaaminen perustuu terveydenhuollon ammattilaisen ammattistandardin

alittamiseen tai siihen, että hoitotoimenpiteen seuraus on ollut vahinkoa kärsineen kannalta kohtuuton. Korvattavuuden arviointi näissä kahdessa järjestelmässä on täysin erilainen.

Liikennevakuutuksesta korvataan myös esinevahinkoja toisin kuin potilasvakuutuksesta. Toiselle moottoriajoneuvolle aiheutuneiden esinevahinkojen korvausvelvollisuutta arvioidaan tieliikennelain säännösten kautta. Pääsääntöisesti toiselle moottoriajoneuvolle aiheutuneen vahingon korvaaminen edellyttää aiheuttajan huolimattomuutta. Muiden esinevahinkojen osalta korvaus perustuu ankaraan vastuuseen.

Kyösti Vihermaa

Puheenjohtaja

Liikennevahinkolautakunta